

Vides pārraudzības valsts birojs atskaites gadu uzsāka pēc 2004. gada noslēgumā veiktās institucionālās reformas Vides ministrijas sistēmā, ar mainītām funkcijām un jaunām saitēm ar citām valsts vides institūcijām. Tika turpināts uzsāktais darbs: saimniecisko projektu ietekmes uz vidi novērtēšanā, īpašu uzmanību pievēršot paliekošo negatīvo ietekmju novēršanas vai samazināšanas pasākumu izstrādei; rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanā un novēršanā valsts paaugstinātas bīstamības uzņēmumiem, akcentējot riska samazināšanas pasākumu izstrādi un ieviešanu; rūpnieciskā piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā īstenojot mērķi uzlabot vides institūciju izsniegto atļauju kvalitāti un samazināt piesārņojuma emisijas vidē, lēmumu par sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu sagatavošanā, ar palielinātu uzmanību izvērtējot būvprojektus Baltijas jūras un Rīgas jūras līča aizsargjoslā un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

2005.gadā birojs uzsāka vai attīstīja darbību arī vairākos jaunos virzienos:

- Otrajā pusgadā tika pabeigta vairāk kā divdesmit dažādu plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kuras ietvaros birojs izvērtēja vides pārskatu atbilstību vides aizsardzības likumdošanai un sagatavoja par tiem atzinumus. No pirmajiem pabeigtajiem šīs jomas projektiem lielāko rezonansi sabiedrībā izsauca Rīgas pilsētas attīstības plāns laika periodam no 2006. gada līdz 2018. gadam.
- Pieaugot saimnieciskajām aktivitātēm palielinājās to projektu skaits, kuru īstenošana ietekmē vai var ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tai skaitā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Natura 2000. Lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, kā arī koncentrētu uzmanību šo Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un tajās atrodošos dabas vērtību saglabāšanai un aizsardzībai, sadarbībā ar Vides ministrijas speciālistiem tika strādāts pie likumdošanas pilnveidošanas, lai 2006. gadā projektu īstenošanas ietekmi uz šīm teritorijām varētu izvērtēt, pielietojot īpašu procedūru, kas ļautu veikt vispusīgāku izpēti un aizsardzības pasākumu izstrādi.
- 2005. gadā strauji pieauga biroja kā apelācijas iestādes darba intensitāte - saņemti vairāk kā 60 iesniegumi no iedzīvotājiem, komersantiem un sabiedriskajām organizācijām, kuros tika apstrīdēti vides iestāžu pieņemtie lēmumi. Saņemto iesniegumu izvērtēšana un lēmumu sagatavošana tika veikta ar paaugstinātu atbildības sajūtu un mērķi nodrošināt tiesību normu precīzu piemērošanu tiesiskajās attiecībās starp valsti un privātpersonu. Biroja darbinieki sekmīgi aizstāvēja valsts intereses vides aizsardzības jomā arī vairākos tiesu procesos.

Kopumā pagājušajā gadā tika strādāts ļoti intensīvi, ciešā sadarbībā ar iedzīvotājiem, biroja ekspertiem, sabiedriskajām organizācijām, valsts un pašvaldības institūcijām, kuriem mēs vēlamies pateikties par kopīgo darbu un sasniegtajiem rezultātiem. Ceram, ka biroja darbības 2005.gada pārskats sniegs iespēju iepazīties mūsu darbību un tās rezultātiem.

Jānis Avotiņš

Vides pārraudzības
valsts biroja direktors

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA.....	3
1.1. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA JURIDISKAIS STATUSS UN BIROJA DARBĪBU REGLAMENTĒJOŠIE NORMATĪVIE AKTI.....	3
1.1.1. Ietekmes uz vidi novērtēšanas jomā un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā:	3
1.1.2. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles jomā:	4
1.1.3. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā:.....	4
1.1.4. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācijas jomā:.....	4
1.1.5. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanas un organizāciju reģistrācijas jomā:	5
1.1.6. Sūdzību un iesniegumu izskatīšanas jomā:.....	5
1.2. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA DARBĪBAS VIRZIENI	5
1.2.1. Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN).....	6
1.2.2. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	7
1.2.3. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles sistēma.....	8
1.2.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana un samazināšana.....	9
1.2.5. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšana	10
1.2.6. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana.....	10
1.2.7. Sūdzību un iesniegumu izskatīšana	11
1.3. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA STRUKTŪRA	12
2. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS	15
2.1. IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	15
2.2. STRATĒĢISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	16
2.3. PIESĀRŅOJUMA INTEGRĒTĀ NOVĒRŠANA UN KONTROLE.	16
2.4. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKĀ NOVĒRTĒŠANA	18
2.5. ĪEPAKOJUMA APSAIMNIEKOTĀJU REĢISTRĒŠANA	19
2.6. VIDES PĀRVALDĪBAS UN AUDITA SISTĒMAS (EMAS) IEVIEŠANA.....	19
2.7. SŪDZĪBU UN IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA	20
2.8. BUDŽETA PROGRAMMAS “VIDES POLITIKAS ĪSTENOŠANA” APAKŠPROGRAMMAS “VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS” REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU ANALĪZE	21
2.9. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA SNIEGTIE PAKALPOJUMI	21
2.10. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA DARBĪBAS UZLABOŠANAS PASĀKUMI	22
3. BUDŽETA INFORMĀCIJA UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI.....	24
3.1. PĀRSKATA GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU 24	
3.2. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM: MĀKSAS PAKALPOJUMI	24
3.3. PAPILDUS FINANSĒJUMS GROZĪJUMOS 2005. GADĀ	25
3.4. BUDŽETA INFORMĀCIJA	25
3.5. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM	26
4. PERSONĀLS	27
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	28
6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM	30

Mūsu adrese:

Vides pārraudzības valsts birojs
Rūpniecības iela 23, Rīga, LV – 1045, Tālrunis: 7321173, Fakss: 7321049
E-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv, interneta mājas lapa: <http://www.vpvb.gov.lv>

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Vides pārraudzības valsts biroja juridiskais statuss un Biroja darbību reglamentējošie normatīvie akti

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk tekstā Birojs) ir Vides ministrijas pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde (valsts civiliestāde), kas izveidota, pamatojoties uz Vides ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo institūciju reorganizācijas koncepciju, kuru ar Ministru kabineta 2004. gada 29. septembra rīkojumu Nr.713 akceptēja Ministru kabinetā. Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroju reorganizēja un, sākot ar 2005. gada 1. janvāri, tā nosaukums ir – Vides pārraudzības valsts birojs. Atbilstoši Vides ministrijas reorganizācijas koncepcijai, 2004. gada nogalē tiek izstrādāta jauna Biroja organizatoriskā struktūra, precizējot pienākumu loku, kompetenci, un atbildību.

Biroja darbību reglamentē Ministru kabineta 2004. gada 6. janvāra noteikumi Nr.4. “Vides pārraudzības valsts biroja nolikums” (ar 2004. gada 23. novembra grozījumiem), un virkne normatīvo aktu iestādes galvenajās darbības jomās.

1.1.1. Ietekmes uz vidi novērtēšanas jomā un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā:

Biroja darbību reglamentē 1998. gada 14. oktobrī pieņemtais likums “**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” (ar grozījumiem, kas pieņemti 2001.gada 13.jūnijā, 2003.gada 19. jūnijā un 2004. gada 26. februārī);

2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 87 “**Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi**”;

2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 157 “**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**”;

2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr. 91 “**Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums**”.

Minētie Latvijas normatīvie akti ir saskaņoti ar atbilstošām ES direktīvām:

- ◇ Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija direktīvu 85/337/EEC “Par sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu”;
- ◇ Eiropas Padomes 1997.gada 3.marta direktīvu 97/11/EC, kura precizē un papildina iepriekšminēto direktīvu;
- ◇ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.maija direktīvu 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesā groza padomes direktīvas 85/337/EEC un 96/61/EK

Birojam savā darbībā jāievēro arī 1991.gada 25.februāra Espo konvencija “**Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā**” (Latvija pievienojās 1998.gada 1.jūlijā), kā arī 1997.gada 14.marta līgums starp Latvijas Republikas

valdību un Igaunijas Republikas valdību par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā.

Ar 2004. gada 26. februāra “Grozījumu likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”” spēkā stāšanos un 2004. gada 23. marta Ministru kabineta noteikumu Nr. 157 “**Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums**” pieņemšanu, Latvijā tika ieviests stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums jeb ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentiem, atbilstoši ES Direktīvas 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām.

1.1.2. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles jomā:

Biroja darbību reglamentē 2001.gada 15.martā pieņemtais likums “**Par piesārņojumu**” (ar grozījumiem, kas pieņemti 2005. gada 27. janvārī), kas harmonizē Latvijas likumdošanu ar Eiropas Padomes 1996. gada 24. septembra direktīvu 96/61/EC “Par piesārņojuma integrēto novēršanu un kontroli” un Ministru kabineta 2002. gada 9. jūlija noteikumi Nr. 294 “**Kārtība, kādā piesakāmas A, B un C kategorijas piesārņojošas darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai**” (ar grozījumiem, kas pieņemti 2005. gada 26. jūlijā).

1.1.3. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā:

Biroja darbību reglamentē Ministru kabineta 2005. gada 19. jūlija noteikumi Nr. 532 “**Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem**”, kas saskaņo Latvijas likumdošanu ar Eiropas Padomes 1996.gada 9.decembra Direktīvu 96/82/EK par smagu negadījumu, kur iesaistītas bīstamas vielas, bīstamības kontroli un riska vadību (Seveso II direktīva) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 16.decembra Direktīvu 2003/105/EK, ar ko groza Padomes direktīvu 96/82/EK.

1.1.4. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācijas jomā:

Biroja darbību reglamentē 2002. gada 9. janvārī pieņemtais “**Iepakojuma likums**” (ar grozījumiem, kas pieņemti 2005. gada 21. aprīlī).

2002. gada 2. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 139 “**Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas apjomiem un termiņiem, ziņojuma sniegšanas kārtību un veidlapas paraugu**”.

2005. gada 13. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 953 “**Noteikumi par izņēmumiem attiecībā uz smago metālu saturu iepakojumā, visa izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālajiem apjomiem (īpatsvariem) un termiņiem, reģistrēšanas un ziņojuma sniegšanas kārtību un veidlapas paraugu**”.

Gadījumi, kad uzņēmumu reģistrāciju veic Birojs, noteikti Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2002. gada 14. jūnija rīkojumā Nr. 108 “**Par iepakotāju un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēšanu**”.

1.1.5. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanas un organizāciju reģistrācijas jomā:

2003.gada 15.maija “**Grozījumi likumā “Par vides aizsardzību”**”, ar kuriem Birojs tika noteikts par kompetento institūciju, kura Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izveido, uztur un atjauno vides pārvaldības un audita sistēmā iekļauto uzņēmumu reģistru un veic uzņēmumu reģistrāciju vides pārvaldības un audita sistēmas reģistrā. Biroja darbību reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 19. marta regula (EK) Nr. 761/2001, ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties **Kopienas vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS)**, kura stājas spēkā Latvijā un ir saistoša ar likuma spēku no 2004. gada 1. maija un 2004. gada 20. aprīļa Ministru kabineta noteikumi Nr. 320 “**Kārtība, kādā izveido un uztur vides pārvaldības un audita sistēmas reģistru un reģistrē tajā organizācijas**”.

1.1.6. Sūdzību un iesniegumu izskatīšanas jomā:

Biroja darbību reglamentē “**Administratīvā procesa likums**”, kā arī likums “**Par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldību institūcijās**” un virkne citu normatīvo aktu, kuros ietverts deleģējums Birojam izskatīt sūdzības un iesniegumus.

1.2. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni

- ◇ koordinēt un pārraudzīt paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtējumu;
- ◇ koordinēt un pārraudzīt stratēģisko (plānošanas dokumentu) ietekmes uz vidi novērtējumu;
- ◇ realizēt likumā “Par piesārņojumu” Birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar atļaujām A un B kategorijas piesārņojošai darbībai;
- ◇ novērtēt rūpniecisko avāriju risku un noteikt pasākumus tā samazināšanai;
- ◇ nodrošināt organizāciju reģistrāciju vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS), veikt pasākumus, lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu par brīvprātīgās vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešanu Latvijā;
- ◇ realizēt likumā “Par iepakojumu” Birojam noteiktos uzdevumus saistībā ar iepakojuma apsaimniekošanu un iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšanu;
- ◇ izskatīt iesniegumus un sūdzības, pieņemt lēmumus tajos gadījumos, kad Birojam to deleģē: “**Ūdens apsaimniekošanas likums**”, likums “**Par piesārņojumu**”, Ministru kabineta noteikumi Nr.91 “**Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums**”, Ministru kabineta 19.07.2005. noteikumi Nr.532 “**Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu un riska samazināšanas pasākumiem**”, “**Atkritumu apsaimniekošanas likums**” un citi normatīvie akti;
- ◇ veidot un uzturēt sabiedrībai pieejamas informācijas sistēmas par ietekmes uz vidi novērtējumu, integrētajām atļaujām un atļauju nosacījumiem, rūpniecisko

avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, vides pārvaldības un audita sistēmā reģistrētām organizācijām, par labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem, kā arī iepakojuma apsaimniekotājiem;

- ◇ nodrošināt sabiedrības informēšanu visās Vides pārraudzības valsts biroja pamatdarbības jomās saskaņā ar normatīvajos aktos un Orhusas konvencijā ietvertajām prasībām.

1.2.1. Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN)

IVN pamatuzdevumi ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz vidi, iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts, atbilstoši likumdošanas prasībām, kā arī – lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz vidi, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret projekta realizāciju. Lai to izpildītu, Birojs:

- ◇ izvērtē iesniegumus par paredzēto darbību un pieņem lēmumus par IVN procedūras uzsākšanu un informē par to sabiedrību;
- ◇ izvērtē reģionālo vides pārvalžu veiktos sākotnējos ietekmes uz vidi izvērtējumus un ar tiem saistītos materiālus, pieņem lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ izstrādā ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, kas ietver vides aizsardzības prasības un noteikumus, kā arī nepieciešamo pētījumu un organizatorisko pasākumu kopumu ietekmes uz vidi novērtējuma turpmākajai veikšanai;
- ◇ veic, atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma programmas prasībām sagatavotā darba ziņojuma, izvērtēšanu un sniedz atzinumu par to. Izvērtēšanas procesā Birojs piedalās sabiedriskās apspriešanas procesā, nepieciešamības gadījumā informē pašvaldības, valsts institūcijas, zinātniskās pētniecības institūcijas un nevalstiskās organizācijas, pieaicina nepieciešamos ekspertus, lai nodrošinātu vērtējuma profesionalitāti, kā arī ņem vērā sabiedrības ierosinājumus un atsauksmes;
- ◇ sagatavo un sniedz atzinumu par noslēguma ziņojumu. Atzinumi tiek publicēti Biroja mājas lapā (<http://www.vpvb.gov.lv>). Atzinums ietver īsu paredzētās darbības raksturojumu, piedāvāto alternatīvu izvērtējumu un rekomendācijas paredzētās darbības realizācijas projekta turpmākajai izstrādei. Atzinums ietver arī obligātos nosacījumus un turpmākajā projektēšanā veicamos vides aizsardzības pasākumus, kuri ievērojami, realizējot paredzēto darbību katrā konkrētā vietā. Birojs ir tiesīgs aizliegt darbības realizācijas projekta turpmāko izstrādi, ja tā ir pretrunā ar normatīvajos aktos noteikto, kā arī, ievērojot piesardzības principu, ja tiek prognozēta būtiska ietekme uz vidi. Birojs ir atbildīgs par to, lai ietekmes uz vidi novērtējuma procesā tiktu ievērotas visas likumdošanas prasības un normas, kā arī, lai Biroja atzinumā ietvertā informācija būtu objektīva un reprezentatīva.

Ietekmes uz vidi novērtējuma izpildes kvalitātes paaugstināšanai, kā arī reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbības pilnveidošanai, Birojs papildus tiešajai ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras organizēšanai, veic šādas funkcijas:

- ◇ koordinē reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbību, lai nodrošinātu vienotu pieeju objektu un paredzēto darbību nelabvēlīgās ietekmes uz vidi novērtēšanā, veicot sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu un tehnisko noteikumu sagatavošanu;
- ◇ piedalās reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes darbā, kopīgi izvērtējot sarežģītāko objektu ietekmi uz vidi;
- ◇ veicinot sekmīgu ietekmes uz vidi novērtējuma sistēmas attīstību un darbību, organizē seminārus, praktiskās nodarbības un citus pasākumus;
- ◇ informē sabiedrību par paredzētajām darbībām, to iespējamajām ietekmēm uz vidi, nepieciešamajiem šo ietekmju novēršanas vai samazināšanas pasākumiem un iesaista sabiedrību paredzēto darbību ietekmes uz vidi novērtēšanā;
- ◇ veido un uztur ietekmes uz vidi novērtējuma informācijas sistēmu;
- ◇ izskata sūdzības par reģionālo vides pārvalžu izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem;
- ◇ nodrošina rakstveida paziņojumu par paredzētajām darbībām, kurām var būt būtiska pārrobežu ietekme, sagatavošanu un saskaņošanu ar Vides ministriju un Ārlietu ministriju un paziņojumu nosūtīšanu uz valstīm, kuras paredzētās darbības var ietekmēt.

Īpašu uzmanību Birojs velta tam, lai tiktu nodrošinātas sabiedrības iespējas saņemt iespējami pilnīgu un reprezentatīvu informāciju par paredzētajām darbībām, vides stāvokli potenciālajās to realizācijas vietās un prognozētajām ietekmēm uz vidi un sabiedrību. Daudz tiek darīts, lai sabiedrību iepazīstinātu ar IVN procesu un veicinātu tās aktīvu iesaistīšanos optimālu lēmumu pieņemšanā.

1.2.2. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Latvijā tiek ieviests pakāpeniski kopš 2004. gada. Biroja galvenie uzdevumi ir pārraudzīt, lai stratēģiskais jeb plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, un stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiktu piemērots tajos gadījumos, kad plānošanas dokumenta realizācija var radīt būtisku ietekmi uz vidi. Vienlaicīgi nepieciešams kontrolēt, lai tiktu nodrošināta sabiedrības informēšana, sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo ietekmi uz vidi un nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret plānošanas dokumentu. Lai to izpildītu, Birojs:

- ◇ izskata plānošanas dokumenta izstrādātāja iesniegumus par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu;
- ◇ pieņem lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ konsultē plānošanas dokumenta izstrādātāju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, par vides pārskatā ietveramās informācijas detalitāti, par institūcijām un organizācijām, ar kurām jākonsultējas plānošanas dokumenta izstrādātājam un kurām jāiesniedz plānošanas dokumenta un vides pārskata projekti atzinuma sniegšanai;
- ◇ izvērtē vides pārskata projektus un sniedz par tiem atzinumu, ņemot vērā vides pārskata atbilstību normatīvo aktu prasībām, izraudzītā risinājuma pamatojumu un sabiedrības informēšanas un sabiedriskās apspriešanas organizācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām;
- ◇ nosaka termiņus, kādos plānošanas dokumenta izstrādātājs, pēc plānošanas dokumenta akceptēšanas, iesniedz Birojā plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa ziņojumu.

1.2.3. Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles sistēma

Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles (PINK) sistēmas mērķis ir samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā, tās uzdevums ir samazināt un ierobežot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu, nodrošināt dabas resursu un enerģijas racionālu izmantošanu, samazināt atkritumu daudzumu.

Saskaņā ar likumā "Par piesārņojumu" noteikto rūpnieciskā ražošana un saimnieciskā darbība (piesārņojošās darbības), atkarībā no to bīstamības videi, tiek dalītas A, B, un C kategorijās. Lai veiktu darbību, kura atbilst A un B kategorijai ir jāsaņem atbilstoša atļauja. Normatīvajos aktos ir noteikti Biroja pienākumi un atbildība A un B kategorijas atļauju piesārņojošās darbības veikšanai sagatavošanas, izsniegšanas un kontroles procesā. Atskaites gada laikā ir veikti grozījumi spēkā esošajos normatīvajos aktos, lai uzlabotu atļauju kvalitāti un pilnveidotu sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas sistēmu. Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto Biroja kompetencē ietilpst:

- ◇ izskatīt sūdzības par nepietiekamu sabiedrības informēšanu atļaujas izsniegšanas procesā, par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem sakarā ar atļauju nosacījumiem, kā arī par reģionālās vides pārvaldes pieņemtajiem lēmumiem par piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas izpēti vai sanācijas nepieciešamību vai par pētījumu un sanācijas izdevumu segšanu;
- ◇ nodrošināt informācijas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā pieejamību, informēt par tiem reģionālās vides pārvaldes un uzņēmēj sabiedrības, sniegt konsultācijas uzņēmējiem, kā arī organizēt mācības;
- ◇ saskaņot materiālus ar Vides ministriju un Ārlietu ministriju to valstu kompetentās institūcijas informēšanai par atļaujas pieteikumu gadījumos, kad iespējama pārrobežu ietekme, informēt citas valstis par atļaujas pieteikumu gadījumos, kad iespējama piesārņojuma pārrobežu pārnese;

- ◇ ievietot normatīvajos aktos noteikto informāciju Biroja mājas lapā internetā un nodrošināt tās pieejamību sabiedrībai Biroja telpās;
- ◇ piedalīties ES rīkotajos informācijas apmaiņas forumos par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā, sadarboties ar ārvalstu un starptautiskajām organizācijām, piedalīties starpvalstu sadarbības programmās un projektos;
- ◇ koordinēt Latvijas ekspertu dalību ES izveidotajās tehniskajās darba grupās par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem attiecīgajā jomā;
- ◇ izstrādāt metodiskos materiālus reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmumiem, lai nodrošinātu vienotu pieeju pieteikuma iesniegšanas un atļauju izsniegšanas procesā.

Biroja galvenā uzmanība šajā jomā tiek pievērsta informācijas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem apzināšanai un izplatīšanai, kā arī sadarbības sistēmas ar reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmēj sabiedrībām izveidei un pilnveidošanai, nodrošinot vienotu pieeju pieteikumu iesniegšanai un integrētās atļaujas sagatavošanai, izsniegto atļauju novērtēšanai un nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanai.

1.2.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana un samazināšana

Lai nepieļautu vai samazinātu kaitējumu, ko rūpniecisko avāriju rezultātā ķīmiskās vielas tām piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam, Latvijā tika ieviests Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas pasākumu komplekss.

Objektam, atbilstoši tam, kādas un cik daudz bīstamas vielas tas izmanto un uzglabā, obligāti izstrādājami un veicami rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi, kuru atbilstību un pietiekamību novērtē Rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisija un lēmumu pieņem Birojs.

Katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai Birojs veido rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisiju, kurā tiek iesaistīti visu iesaistīto valsts institūciju (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Vides ministrijas, Valsts vides dienesta, Valsts darba inspekcijas, Sabiedrības veselības aģentūras, un Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvalžu), kā arī attiecīgo pašvaldību pārstāvji. Komisijas personālo sastāvu apstiprina katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai, nepieciešamības gadījumos tiek pieaicināti atbilstoši speciālisti – eksperti. Saskaņā ar normatīvajos aktos ietvertu deleģējumu Biroja kompetencē ietilpst:

- ◇ rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procedūras pārraudzīšana;
- ◇ riska izvērtējuma komisiju izveidošana un to darbības organizācija;
- ◇ objekta rūpniecisko avāriju novēršanas programmu vai drošības pārskatu izvērtēšana;
- ◇ atzinumu sagatavošana par objekta rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskata atbilstību normatīvajiem aktiem un objekta ekspluatācijas uzsākšanu vai turpināšanu;

- ◇ to objektu vai objektu grupu noteikšana, kas var izraisīt domino efektu, informējot par domino efektu Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, kā arī tā objekta, kurš var izraisīt domino efektu vai kuru tas var ietekmēt, atbildīgās personas;
- ◇ sūdzību izskatīšana par nepietiekamu sabiedrības informēšanu rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procesā.
- ◇ informācijas sniegšana valsts institūcijām un pašvaldībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā par bīstamajām vielām, kas atrodas vai var atrasties objektā un nerada rūpnieciskās avārijas risku, par objektiem, kuriem jāizstrādā drošības pārskati, un teritoriju, kuru var ietekmēt šajos objektos iespējamās rūpnieciskās avārijas vai to izraisītie domino efekti;
- ◇ ieteikumu sagatavošana par ierobežojumiem teritoriju izmantošanā un citiem riska samazināšanas pasākumiem, kas ieteikti pēc izvērtēšanas vai paredzēti drošības pārskatā vai rūpniecisko avāriju novēršanas programmā;
- ◇ informācijas ievietošana Biroja interneta mājas lapā informāciju, par to kur un kad var iepazīties ar atbildīgās personas sagatavoto rūpniecisko avāriju novēršanas programmu un drošības pārskatu.

Galvenā uzmanība šobrīd tiek pievērsta tam, lai adekvāti tiktu novērtēts esošais stāvoklis un avāriju risks objektos, kā arī izstrādāti un realizēti konkrētajam stāvoklim atbilstoši rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi. Birojs sadarbībā ar citām rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā iesaistītajām institūcijām lielu uzmanību pievērš objektu speciālistu informēšanai un izglītošanai riska vadības jautājumos, apgūstot ārvalstu pieredzi un organizējot apmācību seminārus.

1.2.5. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšana

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto Birojs atskaites gadā turpināja 2003. gadā uzsāktu to iepakojuma apsaimniekotāju reģistrāciju, kuru kalendārā gadā radītais apsaimniekotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg, kā arī saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji. Biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- ◇ noteiktajā kārtībā izsniegt iepakojuma apsaimniekotājiem izziņu par reģistrāciju;
- ◇ noteiktajā kārtībā un termiņos pēc iepakojuma apsaimniekotāja reģistrācijas informēt attiecīgās reģionālās vides pārvaldes par iepakotājiem, kuri dibinājuši reģistrēto uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) vai noslēguši līgumus ar reģistrēto iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību);
- ◇ saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji.

1.2.6. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS) izveidota un ieviesta kā pārvaldības instruments, kas veicina vides aizsardzības, resursu

racionālas izmantošanas un sabiedrības informēšanas pasākumu pilnveidošanu un uzlabošanu uzņēmumos un organizācijās, kuras brīvprātīgi iesaistās sistēmā.

ES dalībvalstīs šī sistēma darbojas kopš 1995.gada, atbilstoši Regulai EEC Nr.1836/93, un sākotnēji tajā iesaistījās rūpniecības uzņēmumi. Kopš 2001.gada - pēc jaunas ES Regulas EK Nr.761/2001 "Ar ko organizācijām atļauj brīvprātīgi piedalīties Kopienas vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS)" pieņemšanas - sistēma ir atvērta visām organizācijām. Veicot nepieciešamo sagatavošanos, tajā var iekļauties jebkurš uzņēmums, uzņēmēj sabiedrība, iestāde un pašvaldība. Uzņēmumi un organizācijas (turpmāk Organizācijas), kuri ir iekļauti EMAS reģistrā, iegūst tiesības izmantot EMAS logo, tādējādi apliecinot, ka organizācijas darbība atbilst EMAS kritērijiem.

Birojs ir nominēts par EMAS kompetento institūciju Latvijā, kuras uzdevumos ietilpst:

- ◇ Organizāciju reģistrācija atbilstoši Regulā noteiktajam;
- ◇ pretendenta atbilstības Regulas prasībām izvērtēšana;
- ◇ lēmumu par Organizāciju izslēgšanu no reģistra uz laiku vai pavisam pieņemšana;
- ◇ sistēmā iekļauto organizāciju reģistra izveide un ES Komisijas informēšana;
- ◇ piedalīties ar Regulas (EC) N° 761/2001 14.pantu izveidotās komisijas un kompetento institūciju foruma darbā;
- ◇ informēt sabiedrību par EMAS ieviešanu un organizāciju iespējām iesaistīties tajā.

Birojs galveno uzmanību atskaites gadā pievērta informācijas par Vides pārraudzības un audita sistēmu izplatīšanai.

1.2.7. Sūdzību un iesniegumu izskatīšana

Atgriezeniskās saites radīšana vides aizsardzības politikas mērķu sasniegšanas procesā ir viens no posmiem, kas nodrošina saikni ar sabiedrību un sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā. Virkne Latvijā spēkā esošo normatīvo aktu, tai skaitā vides sektorā, paredz ikvienam sabiedrības pārstāvim gan iespēju saņemt informāciju, gan kā līdztiesīgam procesu dalībniekam iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli, kā arī apstrīdēt institūciju izsniegtos administratīvos aktus.

Latvijā iedzīvotāju tiesības vērsties valsts institūcijās ar iesniegumiem, sūdzībām vai priekšlikumiem reglamentē likums "Par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldību institūcijās", kā arī katras konkrētas jomas speciālie normatīvie akti. Vairākos normatīvajos aktos Birojam deleģētas apelācijas institūcijas funkcijas. Biroja kompetencē ir izskatīt sūdzības un iesniegumus:

- 1) par nepietiekamu sabiedrības informēšanu rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas procesā;
- 2) par nepietiekamu sabiedrības informēšanu ietekmes uz vidi novērtējuma procesā;

- 3) par nepietiekamu sabiedrības informēšanu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā;
- 4) par RVP izdotajiem tehniskajiem noteikumiem vai atteikumu izsniegt tehniskos noteikumus;
- 5) par RVP izdotajām integrētajām atļaujām un to nosacījumiem;
- 6) par RVP izsniegtajām atkritumu apsaimniekošanas atļaujām;
- 7) par RVP noteiktajiem pasākumiem ūdens objektos tiem definēto kvalitātes mērķu sasniegšanai; par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem par piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas izpēti vai sanācijas nepieciešamību, vai par pētījumu vai sanācijas izdevumu segšanu;
- 8) par citiem RVP izsniegtajiem administratīvajiem aktiem;
- 9) par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrāciju izsniegtajiem administratīvajiem aktiem.

Tāpat Birojā tiek saņemti sabiedrības iesniegumi, atsauksmes, ierosinājumi un iebildumi konkrētu projektu ietekmes uz vidi novērtējuma procesā un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Birojā ir tiesības vērsties ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai ar mutvārdu un rakstveida iesniegumiem vai sūdzībām un saņemt atbildi pēc būtības 14 dienu laikā, ja atbildes sagatavošanai nav vajadzīga papildus informācija, vai 30 dienu un atsevišķos gadījumos ilgākā laikā, ja atbildes sagatavošanai nepieciešama papildus informācija.

1.3. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra

Atskaites gadā Biroja pamatdarbības virzienus nodrošina Vides pārraudzības valsts biroja administrācija un četras daļas:

Ietekmes uz vidi novērtējuma nodrošināšanas daļas pamatuzdevums ir organizēt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši likumdošanas prasībām un nodrošinātu ar korektu un reprezentatīvu informāciju gan sabiedrību, gan lēmuma pieņēmējus. Lai to realizētu, Ietekmes uz vidi novērtējuma nodrošinājuma daļa:

- ◇ izskata iesniegumus par paredzēto darbību un pieņem lēmumus par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu;
- ◇ konsultējas ar ieinteresētajām valsts un pašvaldību institūcijām un ekspertiem, nepieciešamības gadījumos veido ekspertu komisiju;
- ◇ piedalās sabiedriskajās apspriešanās, un, izstrādājot darba programmas un atzinumus par darba un noslēguma ziņojumiem, apkopo, analizē un izmanto sabiedriskajās apspriešanās pausto viedokli, iesniegtās atsauksmes un priekšlikumus;
- ◇ izstrādā darba programmu IVN veikšanai;
- ◇ izvērtē ietekmes uz vidi novērtējuma darba un noslēguma ziņojumus un sagatavo atzinumus par tiem;
- ◇ izstrādā Biroja rekomendācijas un obligātās prasības projekta realizācijai, nepieciešamības gadījumā pieņem lēmumu par projekta realizācijas aizliegšanu.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtēšanas daļa pamatuzdevums ir organizēt, lai stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši likumdošanas prasībām un nodrošinātu ar korektu un reprezentatīvu informāciju gan sabiedrību, gan lēmuma pieņēmējus. Daļa ir atbildīga arī par reģionālo vides pārvalžu veikto paredzētās darbības sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu izskatīšanu un lēmuma par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu sagatavošanu. Atsevišķs – Vides pārvaldības sektors daļā izveidots, lai nodrošinātu Birojam deleģēto uzdevumu izpildi saistībā ar EMAS ieviešanu. Savas kompetences un Biroja administrācijas deleģējuma ietvaros daļa izskata arī sūdzības un iesniegumus. Minēto pamatuzdevumu ietvaros Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtēšanas daļa:

- ◇ izskata plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumus par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un sagatavo lēmumus par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ konsultē plānošanas dokumenta izstrādātājus;
- ◇ izskata plānošanas dokumentu vides pārskatus un plānošanas dokumentus un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sagatavo atzinumu par tiem;
- ◇ izskata reģionālo vides pārvalžu ekspertīzes daļu veikto sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātus un ar tiem saistītos materiālus un sagatavo lēmumus par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu;
- ◇ veic iesniegumu un sūdzību par reģionālo vides pārvalžu izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem vai atteikumu izsniegt tehniskos noteikumus izskatīšanu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos;
- ◇ piedalās Vides pārraudzības valsts biroja informatīvo sistēmu veidošanā un uzturēšanā savas kompetences jomās;
- ◇ nodrošina organizāciju reģistrāciju vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS) un organizē pasākumus sabiedrības informēšanai par EMAS sistēmu un tās ieviešanu Latvijā.

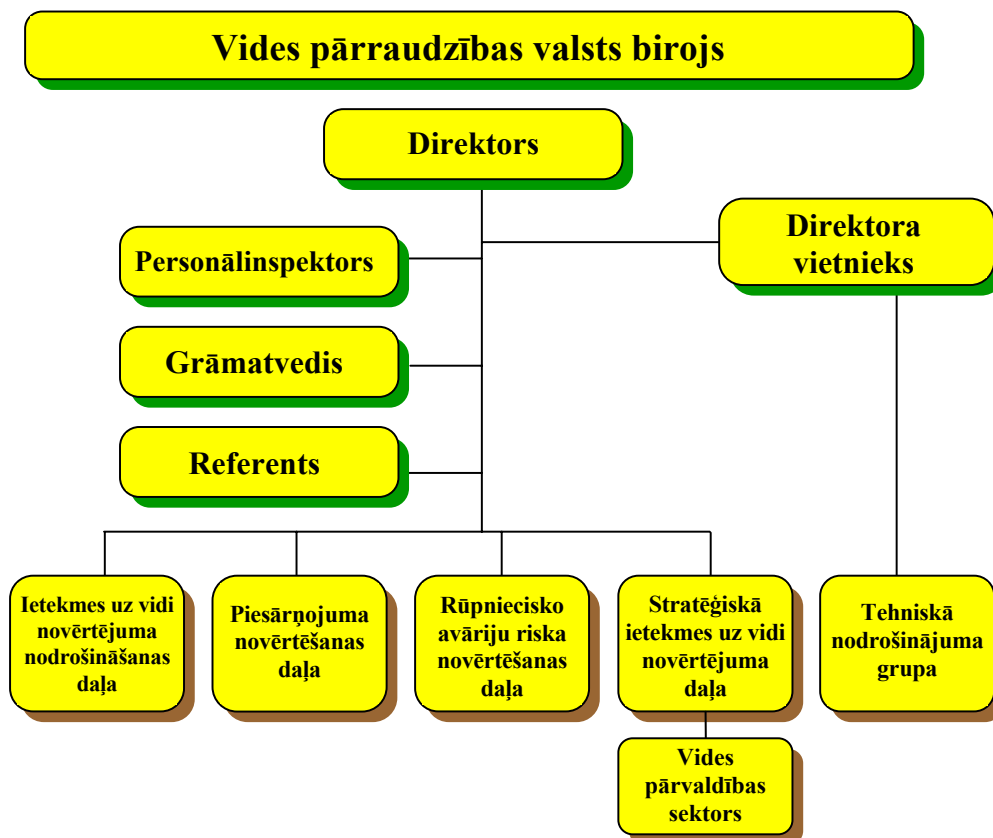
Piesārņojuma novērtēšanas daļa pamatuzdevums ir veikt likumā "Par piesārņojumu" Birojam deleģētos pienākumus. Lai nodrošinātu šī uzdevuma izpildi Piesārņojuma novērtēšanas daļa:

- ◇ izskata sūdzības par atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem;
- ◇ sniedz konsultācijas reģionālajām vides pārvaldēm un uzņēmējiem;
- ◇ sadarbojas ar EK Vadlīniju par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem izstrādē;
- ◇ piedalās EK izstrādāto vadlīniju par labākajiem pieejamo tehniskajiem paņēmieniem tulkošanā un nodrošina to pieejamību Latvijā;
- ◇ nodrošina informācijas sistēmas par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem atjaunošanu un uzturēšanu un izsniegto integrēto atļauju reģistra uzturēšanu un pilnveidošanu.

Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas daļa atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 19. jūlija noteikumos Nr.532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu un riska samazināšanas pasākumiem" noteiktajam veic rūpniecisko avāriju riska novērtēšanu, kā arī novērtē un sniedz atzinumus par riska samazināšanas pasākumiem. Lai to realizētu, daļa:

- ◇ organizē un pārrauga rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisijas darbu;

- ◇ izvērtē rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un drošības pārskatus atbilstoši reģionālo vides pārvalžu un atbildīgās personas iesniegtajiem dokumentiem;
- ◇ sagatavo atzinumus un pieņem lēmumus par iesniegto dokumentu atbilstību noteikumu prasībām un nepieciešamajiem uzlabojumiem vai papildinājumiem tajos;
- ◇ informē atbildīgās valsts institūcijas par iespējamajiem draudiem videi vai cilvēku veselībai;
- ◇ izmantojot visus iesniegtos dokumentus, nosaka objektus vai objektu grupas, kas var izraisīt “domino” efektu un informē par to uzņēmumus un atbildīgās valsts institūcijas un pašvaldības.



1. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra.

2. VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO IZVĒRTĒJUMS

2005. gadā Biroja pamatdarbība bija veltīta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, savu pienākumu izpildei integrēto atļauju izsniegšanas procesā, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā, iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšanai, sūdzību un iesniegumu izskatīšanai, vides pārvaldības un audita sistēmas ieviešanai.

2.1. Ietekmes uz vidi novērtējums

Pārskata periodā būtiski pieaudzis reģionālo vides pārvalžu veikto sākotnējo izvērtējumu skaits, kurus Birojs izvērtēja un pieņēma lēmumu piemērot vai nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Kopā izskatīti 638 sākotnējie ietekmes uz vidi izvērtējumi. 61 gadījumā reģionālo vides pārvalžu sākotnējie izvērtējumi un tiem pievienotie materiāli bija nepietiekami pamatota lēmuma pieņemšanai un Birojam bija jāpieprasa papildus informācija, bet vairākos gadījumos jāorganizē speciālistu apspriedes un jāveic citi pasākumi, lai pieņemtu argumentētu un pamatotu lēmumu. Saņemot ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu dokumentāciju, Birojs sarežģītākos gadījumos konsultējās ar atbildīgajām valsts institūcijām, vai organizēja ekspertu komisijas materiālu izvērtēšanai, iekļaujot tajās arī reģionālo vides pārvalžu pārstāvjus un atbildīgo ministrijas institūciju pārstāvjus (Vides aizsardzības departaments, Latvijas vides, ģeoloģijas un hidrometeoroloģijas aģentūra, Valsts vides dienests). Balstoties uz šo komisiju slēdzieniem un reģionālo vides pārvalžu un projekta ierosinātāja iesniegto informāciju, tika pieņemti lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu.

Pārskata gadā 612 gadījumos, jeb 96 % gadījumu Birojs pieņēma lēmumu nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējumu, vienlaicīgi ierosinot reģionālajai vides pārvaldei izsniegt tehniskos noteikumus 2004. gada 17. februāra MK noteikumi Nr.91 "Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums" noteiktajā kārtībā. Lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu ir ievietoti Biroja mājas lapā internetā (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>). 26 gadījumos ir pieņemts lēmums piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru paredzētajai darbībai.

Atskaites gadā birojs uzraudzīja un koordinēja 12 ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras, tai skaitā: tieši Birojā saņemti 7 iesniegumi par paredzēto darbību un pieņemti lēmumi piemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu, kā arī turpinās ietekmes uz vidi novērtējums iepriekšējos gados uzsāktajiem projektiem. 2005. gadā Birojs ir izstrādājis un izsniedzis 15 ietekmes uz vidi novērtējuma programmas, saņemti un izvērtēti 11 ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumi un sagatavoti un izsniegti atzinumi par tiem, kā arī sagatavoti un izsniegti 7 atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumiem.

Visi Biroja atzinumi pieejami interneta mājas lapā (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>).

Ņemot vērā paredzēto darbību veidu plašo diapazonu ietekmes novērtējuma programmu izstrādāšanai, darba ziņojumu par ietekmes novērtējumu izvērtēšanai, kā arī obligāto nosacījumu turpmākai projektēšanai izstrādāšanai, atskaites periodā izveidotas 11 pieaicināto ekspertu darba grupas.

2.2. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Atskaites gadā Birojs turpināja darbību pie stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ieviešanas un uzsāko stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru pārraudzību.

2005. gadā kopā izvērtēti 197 plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumi un sagatavoti un pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu:

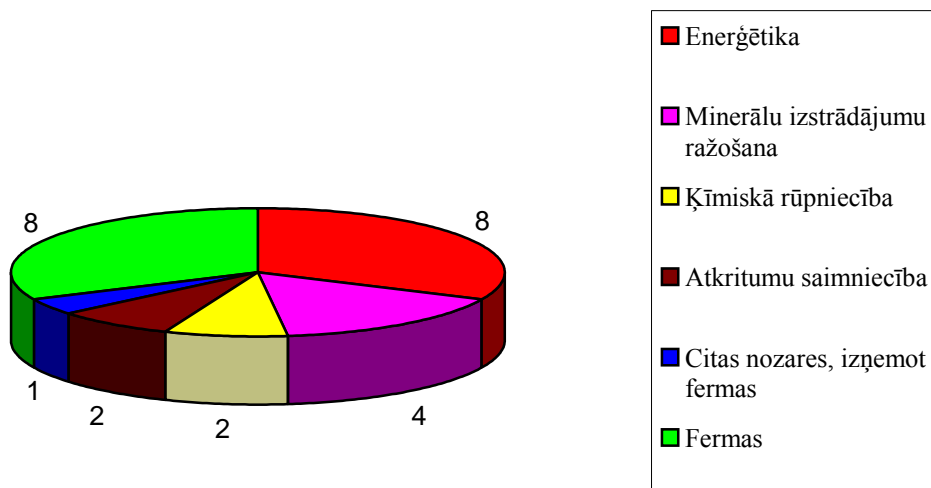
- ◇ 104 gadījumos pieņemts lēmums piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru;
- ◇ 93 gadījumos pieņemts lēmums nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Atskaites gadā saņemti arī pirmie plānošanas dokumentu Vides pārskati atzinuma sniegšanai un sagatavoti atzinumi par 25 Vides pārskatiem. Tikai vienā gadījumā atzinums bija negatīvs un Vides pārskats nodots plānošanas dokumenta izstrādātājam pilnveidošanai un pieprasīts to atkārtoti iesniegt Birojam atzinuma sniegšanai. Informācija par Biroja lēmumiem un atzinumiem ir ievietota Biroja mājas lapā internetā, sadaļā Stratēģiskais IVN (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>).

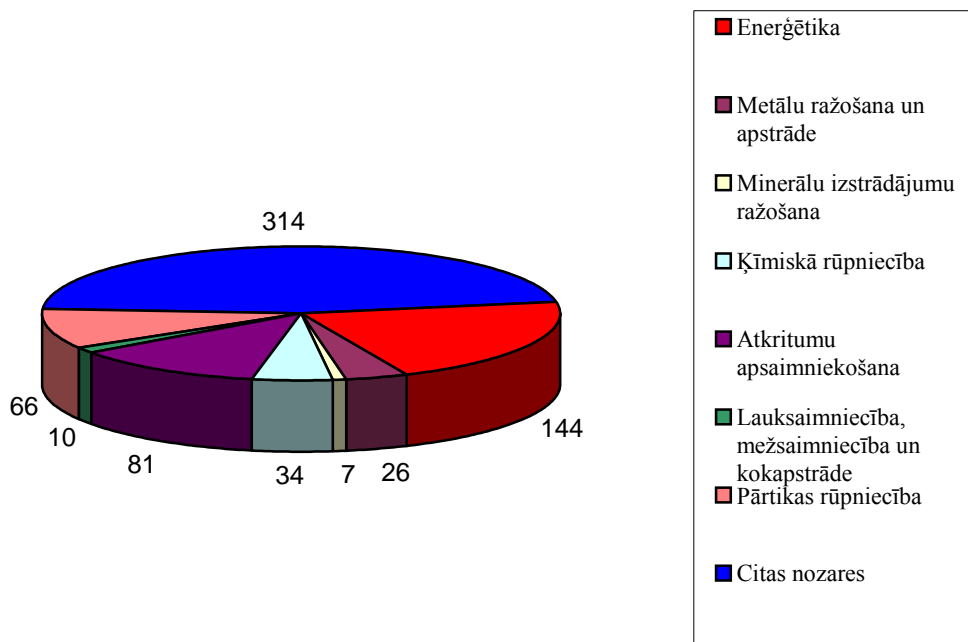
Liela uzmanību Birojs pārskata gadā veltījis plānošanas dokumentu izstrādātāju informēšanai un izglītošanai gan dažādos semināros un sanāksmēs, gan individuālu konsultāciju veidā, kā arī izstrādāja informatīvi metodisko materiālu, kas pieejams Biroja interneta mājas lapā. Šie pasākumi būtiski uzlaboja sadarbību gan ar plānošanas dokumenta izstrādātājiem, gan valsts pārvaldes institūcijām. Ja sākotnēji daudzi iesniegumi bija nepilnīgi un tajos nebija ietverta atbilstoša informācija, lai Birojs varētu izvērtēt nepieciešamību piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktos kritērijus, un pieņemt pamatotu lēmumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu, tad pakāpeniski iesniegumu kvalitāte ir būtiski uzlabojusies.

2.3. Piesārņojuma integrētā novēršana un kontrole.

2005. gada laikā Birojs ir sagatavojis publicēšanai un ievietojis biroja mājas lapā internetā, piesārņojuma sadaļā (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>) 25 A kategorijas atļauju un 682 B kategorijas atļauju nosacījumus, kā arī 20 A kategorijas atļauju grozījumus un 167 B kategorijas atļaujas grozījumus.



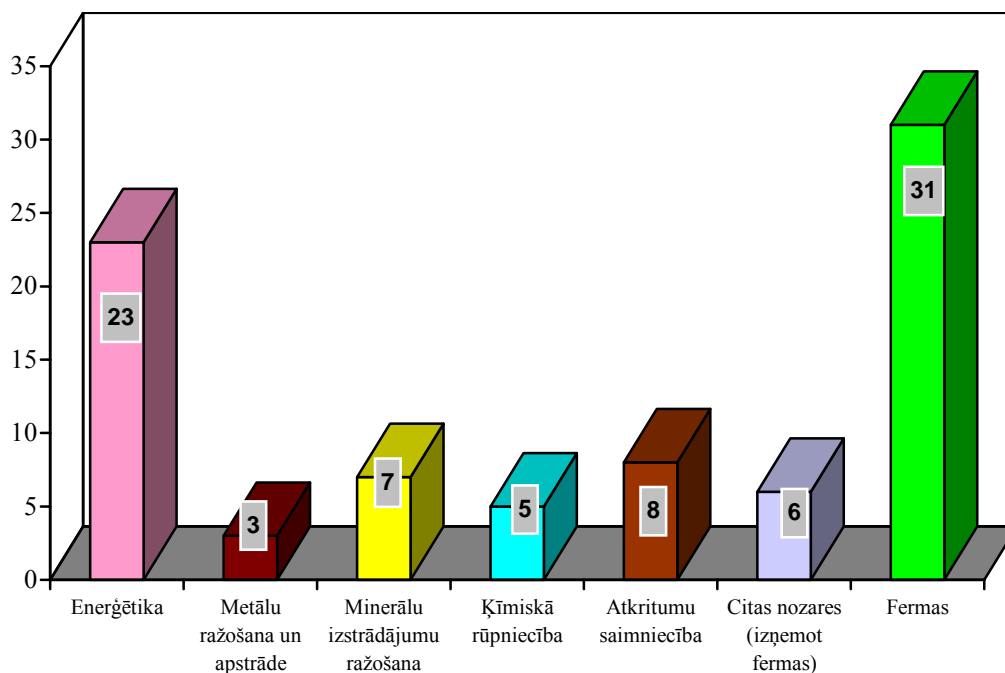
2. attēls. Biroja mājas lāpā ievietotie A kategorijas atļauju nosacījumi.



3. attēls. Biroja mājas lāpā ievietotie B kategorijas atļauju nosacījumi.

Paralēli informācijas apkopošanai par jau izsniegtajām atļaujām Birojs veido pilnu A kategorijas uzņēmumu sarakstu. Saskaņā ar reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju, 2005. gadā Latvijā bija 83 A kategorijas uzņēmumi. No tiem visvairāk

uzņēmumu darbojas enerģētikas nozarē un lauksaimniecībā (fermas), ievērojams skaits atkritumu saimniecībā un ķīmiskajā rūpniecībā (4. attēls).



4. attēls. A kategorijas piesārņojošās darbības uzņēmumi Latvijā.

Pārskata periodā Birojs savā darbībā ir nodrošinājis likumdošanas aktos paredzēto funkciju izpildi. 2005. gadā sakarā ar atļaujām piesārņojošās darbības veikšanai un reģionālo vides pārvalžu lēmumiem tika saņemtas 5 sūdzības.

2005. gadā Biroja speciālisti izanalizēja 32 atļauju nosacījumus un apsprieda konstatētās biežāk sastopamās nepilnības un pasākumus, kas veicami atļauju kvalitātes paaugstināšanai ar atbilstošu reģionālo vides pārvalžu speciālistiem.

2.4. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana

Pārskata gadā Birojā turpinās rūpniecisko avāriju riska novērtēšana saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. 2005. gadā tika izveidotas riska izvērtējuma komisijas, 19 uzņēmumu iesniegtās dokumentācijas izvērtēšanai.

2005. gadā Vides pārraudzības valsts birojā iesniegti un riska izvērtējuma komisijā izskatīti 7 Drošības pārskati. Lai uzlabotu rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas procedūru, intensīvi turpinājās iepriekšējā gadā uzsāktais darbs pie atbilstošu ekspertu apzināšanas. Atskaites gadā Vides pārraudzības valsts birojā saņemtas un izskatītas 13 rūpniecisko avāriju novēršanas programmas, tai skaitā arī papildinātās un pārskatītās un 1 papildinājums rūpniecisko avāriju novēršanas programmai.

Apkopojot Riska izvērtējuma komisijas locekļu slēdzienus, 2005. gadā Biroja darbinieki izstrādāja ieteikumus un priekšlikumus deviņu uzņēmumu drošības pārskatiem un trīspadsmit uzņēmumu rūpniecisko avāriju novēršanas programmām. Biroja speciālisti sagatavoja izvērtējumu par uzņēmumu rūpniecisko avāriju novēršanas programmu un drošības pārskatu atbilstību 2005. gada 19. jūlija MK

noteikumu Nr.532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem" prasībām ietverot tajos norādījumus par papildus pasākumiem, kuri uzņēmumu atbildīgajām personām jāveic, lai samazinātu rūpniecisko avāriju draudus un palielinātu vides un cilvēku drošību. 2005. gadā šādi izvērtējumi sagatavoti par astoņu uzņēmumu drošības pārskatiem un divpadsmit uzņēmumu rūpniecisko avāriju novēršanas programmām. Par divu uzņēmumu drošības pārskatiem un viena uzņēmuma rūpniecisko avāriju novēršanas programmu Birojs pieprasīja papildus informāciju, atliekot lēmuma pieņemšanu. Šobrīd ir izvērtēta lielākā daļa rūpniecisko avāriju novēršanas dokumentācijas un tiek izpildītas attiecīgās Eiropas Savienības Direktīvas prasības.

Saskaņā ar objektu atbildīgo personu un Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju izveidots un regulāri tiek aktualizēts to objektu saraksts, kuriem Ministru kabineta 2005. gada 19. jūlija noteikumi Nr. 532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem" noteiktajā kārtībā un termiņos Vides pārraudzības valsts birojā iesniedzamas rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskati. Šis saraksts ievietots Biroja interneta mājas lapā.

Pārskata gadā turpinās Biroja atbildīgo speciālistu piedalīšanās objektu, kuriem ir jāiesniedz rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskati kompleksajās pārbaudēs, kuras organizē Valsts vides dienests, kas palīdz objektīvi novērtēt un pieņemt pamatotu lēmumu.

2.5. Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšana

Atskaites gadā turpināta informācijas sistēmas par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) pilnveidošana un uzturēšana. Birojs nodrošina regulāru informācijas apkopošanu un pilnveidošanu par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekotājiem, kā arī informācijas sniegšanu reģionālajām vides pārvaldēm normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2005. gadā reģistrēti divi jauni iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumi, savukārt regulāri pārskatīti un papildināti to uzņēmumu saraksti, kuri iekļāvušies iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā, noslēdzot līgumus par iepakojuma apsaimniekošanu ar reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekotājiem. Šī informācija regulāri tiek apkopota un sniegta reģionālajām vides pārvaldēm.

2.6. Vides pārvaldības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

Atskaites gadā Birojs turpināja jau uzsāktos informēšanas un izglītošanas pasākumus un aktīvi piedalījās ES Kompetento institūciju foruma un EMAS Regulas 14.panta komitejas darbā. Biroja darbinieki ir piedalījušies dažādos semināros un apmācību programmās izskaidrojot EMAS mērķus un uzdevumus, kā arī pilnveidojuši savas zināšanas starptautiskās konferencēs un semināros par EMAS un tā ieviešanu.

Pārskata periodā pārtulkotas 6 Eiropas Komisijas izstrādātās Vadlīnijas EMAS ieviešanai, tulkojumi pieejami arī Biroja interneta mājas lapā:

- ◇ Ieteikumi par organizācijām, kuras var reģistrēt vides pārvaldības un audita sistēmā;
- ◇ Ieteikumi vides aspektu identificēšanai un to būtiskuma izvērtēšanai;
- ◇ Ieteikumi par darbinieku iesaistīšana vides pārvaldes un audita sistēmas izveidošanas un uzturēšanas procesā;
- ◇ Ieteikumi par vides pārvaldības un audita sistēmas vides deklarāciju;
- ◇ Ieteikumi par verifikāciju, vides deklarācijas apstiprināšanu un audita biežumu;
- ◇ Ieteikumi, kā izmantot vides pārvaldības un audita sistēmas logotipu.

2.7. Sūdzību un iesniegumu izskatīšana

Atskaites gadā Birojā izskatītas 57 sūdzības, pārsvarā par dažādiem reģionālo vides pārvalžu izsniegtiem administratīvajiem aktiem, tai skaitā 6 sūdzības par dažādām reģionālo vides pārvalžu izsniegtajām atļaujām, 26 sūdzības par tehniskajiem noteikumiem, vai atteikumu tos izsniegt, kā arī reģionālo vides pārvalžu citi izdotie lēmumi (administratīvie akti) kopumā 21. Vairāku sūdzību izskatīšanai ir bijis nepieciešams pieprasīt papildu informāciju un iepazīties ar situāciju uz vietas, kā arī risināt konfliktsituācijas, pārrunās iesaistot visas ieinteresētās puses. Apkopojums par saņemtajām sūdzībām un pieņemtajiem Biroja lēmumiem ietverts 1.tabulā.

2005. gadā 9 Biroja lēmumi ir pārsūdzēti Administratīvajā rajona tiesā. Tiesā ir izskatītas 6 administratīvās lietas, no kurām tikai vienā gadījumā biroja lēmums ir atcelts daļēji, pārējos gadījumos Biroja lēmumi pilnībā atstāti spēkā.

1. tabula

2005. gadā izskatītās sūdzības un pieņemtie lēmumi

Institūcija	Apstrīdētie administratīvie akti			Pieņemtie lēmumi			
	integrētā atļauja	tehniskie noteikumi	citi	atstāts spēkā	atcelts	atcelts daļā	kopā
Daugavpils RVP		10	1	1		9	10
Liepājas RVP			1		1		1
Jelgavas RVP		3	2	2		3	5
Lielrīgas RVP	3	3	2	5	1	2	8
Madonas RVP							-
Rēzeknes RVP	1		1	1		1	2
Valmieras RVP	1	7	9	11	4	2	17
Ventspils RVP		4	2	3	3		6

Institūcija	Apstrīdētie administratīvie akti			Pieņemtie lēmumi			
	integrētā atļauja	tehniskie noteikumi	citi	atstāts spēkā	atcelts	atcelts daļā	kopā
VVD	1			1			1
Ķemeru NP			2		2		2
Gaujas NP			1			1	1
Slīteres NP			1	1			1
Kopā:	6	26	21	24	9	18	57

2.8. Budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” rezultātīvo rādītāju analīze

Birojs īsteno vienu no LR Vides ministrijas budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammām – “Vides pārraudzības valsts birojs”. Minēto apakšprogrammu īsteno viena valsts pārvaldes institūcija – Birojs, un tajā 2005. gadā bija noteikti šādi rezultātīvie rādītāji:

- ◇ ietekmes uz vidi novērtējumi –12, faktiski – 12 (100%);
- ◇ ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu skaits – 250, faktiski –638 (255,2%);
- ◇ rūpniecisko avāriju novēršanas programmu izvērtēšana – 12, faktiski –13 (108,3%);
- ◇ rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu izvērtēšana – 6, faktiski –7 (116,7%);
- ◇ izvērtētie vides aizsardzības nosacījumi atļaujās – 32, faktiski – 32 (100%).

Kopumā rezultātīvie rādītāji izpildīti sekmīgi, jāatzīmē, ka būtiski pārsniegts rezultātīvais rādītājs - ietekmes uz vidi sākotnējie izvērtējumi, kas izpildīts par 255% .

Rezultātīvo rādītāju plānošanu būtiski apgrūtinā tas, ka, izņemot vides aizsardzības nosacījumu izvērtēšanu integrētajās atļaujās, Biroja darbības intensitāti nosaka saimnieciskās darbības aktivitāte valstī. Lielais sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu skaits ir saistīts ar intensīvu būvniecību krasta kāpu aizsargjoslā, darbībām Natura 2000 teritorijās un ceļu tīkla attīstību.

Perspektīvā rezultātīvie rādītāji būtu jānosaka arī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, kā arī sūdzību un iesniegumu izskatīšanas jomā, kas veido būtisku Biroja darba daļu. Tajā pat laikā jāatzīmē, ka arī šīs jomas ir sarežģīti plānot, jo Birojs nevar ietekmēt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, sūdzību un iesniegumu skaitu. Biroja uzdevums ir savlaicīgi normatīvajos aktos noteikto administratīvo aktu sagatavošana uz izsniegšana, neatkarīgi no tā, cik daudz tiek saņemti iesniegumi.

2.9. Vides pārraudzības valsts biroja sniegtie pakalpojumi

Biroja sniegtie pakalpojumi, lielākoties ir dažāda veida konsultācijas Biroja kompetences jomās, kā arī dažāda veida informācija Biroja pamatdarbības jomās. Šie

pakalpojumu veidi ir bezmaksas un pieejami gan juridiskām, gan fiziskām personām. Konsultācijas tiek sniegtas gan mutiski, gan rakstiski.

Visbiežāk konsultācijas tiek sniegtas darbības ierosinātājiem, plānošanas dokumentu izstrādātājiem, reģionālajām vides pārvaldēm un citām valsts institūcijām. Biroja speciālisti gatavo informatīvos materiālus, koordinē organizatoriskos pasākumus dažādiem semināriem, kā lektori piedalās apmācības semināros un mācībuursos izglītības iestādēs, Vides ministrijas, citu valsts un pašvaldības institūciju organizētos semināros, tādējādi popularizējot un izplatot zināšanas visās Biroja darbības jomās.

Kā maksas pakalpojums Birojam noteikts tikai viens – ekspertu komisijas darba apmaksā ietekmes uz vidi novērtējuma un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros. Taču arī šajā gadījumā darbības ierosinātājs vai plānošanas dokumenta izstrādātājs apmaksā tikai ekspertu darbu komisijā, taču nemaksā par Biroja organizatorisko u.c. darbību.

Tā kā Biroja pakalpojumi ir galvenokārt konsultācijas un informācijas sniegšana, Birojs pārskata gadā ir pilnveidojis interneta mājas lapu, tajā ietverot virkni būtiskas informācijas, kā arī optimizējot jautājumu un atbilžu sadaļu.

Liela nozīme ir Biroja kā informācijas centra aktivitātēm ar Biroja darbību saistītajās jomās. Regulāri papildinās Birojā pieejamo materiālu un informācijas klāstu, kuru izmanto gan biroja darbinieki, gan iesaistīto pušu, sabiedrības un valsts institūciju pārstāvji, kā arī studenti.

2.10. Vides pārraudzības valsts biroja darbības uzlabošanas pasākumi

Biroja darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas pasākumi galvenokārt tiek plānoti un realizēti divās jomās:

- 1) Biroja darba efektivitātes un kvalitātes uzlabošana, papildinot darbinieku profesionālās zināšanas un prasmes, precizējot iekšējās darba kārtības instrukcijas un nosacījumus, pilnveidojot Biroja kompetencē esošo procedūru izpildes kārtību, kā arī nodrošinot administratīvo aktu sagatavošanu normatīvajos aktos noteiktajā laikā;
- 2) iesaistīto pušu, sabiedrības, citu valsts institūciju un pašvaldību informēšana un izglītošana Biroja kompetencē esošajos jautājumos.

Viens no Biroja darbības pamatuzdevumiem ir objektīvas, pilnīgas un precīzas informācijas sagatavošana pašvaldībām vai valsts institūcijām, kuras pieņem gala lēmumu par paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta akceptu, kā arī sabiedrības informēšanas nodrošināšana Biroja pamatdarbības jomās. Lai nodrošinātu šo uzdevuma izpildi, Birojs:

- ◇ veidoja katra uzsākta ietekmes uz vidi novērtējuma procesa ietvaros ārštata ekspertu grupas tā, lai tajās iekļautu zinošus un pieredzējušus ekspertus, kas nodrošinātu visu programmas sadaļu profesionālu sagatavošanu un ietekmes uz vidi ziņojumu jomu vispusīgu analīzi un izvērtēšanu. Lai nodrošinātu objektīvāku vērtējumu, vairākos gadījumos ietekmes uz vidi novērtējuma

procedūras gaitā notika daļēja ekspertu nomaiņa: novērtējuma programmas izstrādāja un sagatavotos darba un noslēguma ziņojumus izvērtēja dažāda sastāva ekspertu grupas;

- ◇ ietekmes uz vidi novērtējuma programmu izstrādāšanas un darba ziņojumu izvērtēšanas kvalitātes paaugstināšanai tika organizēti ārštata ekspertu izbraukumi uz paredzētajām projektu realizācijas vietām;
- ◇ darba ziņojumu analīzes gaitā pastiprināta uzmanība tika pievērsta tajos ietvertās informācijas objektivitātes izvērtēšanai. Šaubu gadījumos tika organizēti izbraukumi informācijas pārbaudei.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu Birojam deleģēto uzdevumu izpildi stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros, atsevišķi speciālisti ir piedalījušies apmācības semināros un iepazinušies ar citu ES valstu pieredzi. Atskaites gadā ir uzsākta ekspertu grupu veidošana Vides pārskatu izvērtēšanai sarežģītākajos gadījumos, lai nodrošinātu objektīvāku un pilnīgāku vides pārskatu izvērtēšanu sarežģītākajos gadījumos.

Lai radītu iespēju sabiedrībai iegūt aktuālu informāciju par visām Biroja darbības sfērām, 2005. gada laikā būtiski papildināta Biroja mājas lapa internetā. Tajā, pārskatāmā un sabiedrībai saprotamā formā atspoguļota informācija par Biroja pamatdarbības sfērām, to saistību ar Latvijas vides aizsardzības politikas mērķiem un to realizāciju, par paveikto ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšanai, tai skaitā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ieviešanā, kā arī par savu pienākumu izpildi atļauju piesārņojošās darbības veikšanai izsniegšanas procesā, rūpniecisko avāriju riska novērtēšanā un samazināšanā, iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācijā, vides pārvaldības un audita sistēmas ieviešanā Latvijā.

Lai padarītu publiski pieejamus Eiropas Savienības ekspertu izstrādātos labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP) dažādām tautsaimniecības un ražošanas nozarēm, Birojs 2005. gadā ir ievietojis savā mājas lapā 5 jaunus LPTP vadlīniju aprakstus angļu valodā. Lai vietējiem speciālistiem atvieglotu darbu ar LPTP materiāliem, mājas lapā ievietoti arī 5 LPTP kopsavilkumi latviešu valodā.

Darba kvalitātes paaugstināšanā lielu ieguldījumu dod iesaistīto dalībnieku informēšana, apmācība un konsultēšana, jo uzdevumu izpilde vides aizsardzības sektorā ir pasākumu komplekss, kura rezultāts ir atkarīgs no visu pušu - valsts pārvaldes institūciju, pašvaldību, sabiedrības, uzņēmumu un nevalstisko organizāciju saskaņotas darbības risinājumu izstrādē un lēmumu pieņemšanā, balstoties uz objektīvi apkopotu un analizētu informāciju. Birojs veic plašu iesaistīto pušu informēšanas un izglītošanas darbu, piedaloties dažādos semināros, apspriedēs un mācībuursos, kā arī individuāli sniedzot konsultācijas un skaidrojumus, veidojot darba grupas vai komisijas sarežģītāku gadījumu izvērtēšanā.

Pārskata periodā Birojs lielu uzmanību pievērsis tam, lai nodrošinātu savlaicīgu administratīvo aktu sagatavošanu un izsniegšanu, ieviešot iekšējo lietvedības kontroli.

3. BUDŽETA INFORMĀCIJA UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

3.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

2. tabula

Pārskats par budžeta apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” rezultatīvo rādītāju izpildi

Rezultatīvā rādītāja nosaukums	Pārskata perioda plāns	Faktiski pārskata periodā
Iestāžu skaits	1	1
Amata vietu skaits	28	20
Ietekmes uz vidi novērtējumi	12	12
Ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu skaits	250	638
Rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu izvērtēšana	12	13
Izvērtētie rūpniecisko avāriju riska drošības pārskati	6	7
Izvērtētās vides aizsardzības nosacījumu atļaujas	32	32

3.2. Informācija par pakalpojumiem: Maksas pakalpojumi

3. tabula

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi (latos)

Nr.p.k.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Izcenojums (vidējais vienam ekspertam)	Faktiskie ieņēmumi
1.	Ārštata ekspertu darba apmaksā undarba nodrošināšana, t.sk.	40	17479
1.1.	Ietekmes uz vidi novērtējuma darba un noslēguma ziņojuma izvērtēšana	22	15933
1.2.	Ietekmes uz vidi novērtējuma programmas sagatavošana	18	1546
	Kopā:	40	17479

3.3. Papildus finansējums grozījumos 2005. gadā

4. tabula

Papildus piešķirtais finansējums 2005. gada budžeta grozījumos (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Pārskata gada finansējums pirms grozījumiem	Papildus finansējums pārskata gadā	
			apstiprināts grozījumos	kopā ar grozījumiem
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	235822	23810	259632
1.1.	dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem	214822	23810	238632
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	21000	0	21000
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	235822	23810	259632
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	209122	23810	232932
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	209122	23810	232932
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	26700	0	26700

3.4. Budžeta informācija

5. tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	196871	259632	256111
1.1.	dotācijas	183114	238632	238632
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	13757	21000	17479

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	196871	259632	256111
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	181071	232932	229411
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	181071	232932	229411
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	15800	26700	26700

Apakšprogrammai nav:

- 1) valsts ieguldījumu programmu ietvaros piešķirto valsts budžeta līdzekļu;
- 2) aizņēmumu, par kuriem valsts ir galvojusi;
- 3) līdzekļu no sadarbības partneru finansētām programmām un ārvalstu ieguldījumu programmām.

3.5. Plāni nākamajam gadam

Iestādes finanšu saistības – nav reģistrētu ilgtermiņa finanšu saistību, kā arī kredītsaistību.

4. PERSONĀLS

6. tabula

Informācija par Vides pārraudzības valsts birojā strādājošajiem 2005. gadā		
1. Amata vietu un strādājošo skaits		
Amata vietu skaits	28	
Faktiskais vidējais darbinieku un ierēdņu skaits	20	
2. Iedalījums pēc statusa		Strādājošo skaits
ierēdņi	14	
darbinieki, t.sk. fiziskā darba veicēji	6	
3. Iedalījums pēc ieņemamā amata		Strādājošo skaits
direktors	1	
direktora vietnieks	1	
nozares struktūrdaļu vadītāji	4	
vecākie eksperti	8	
darbinieki, t.sk. fiziskā darba veicēji	6	
4. Iedalījums pēc vecuma un dzimuma		Strādājošo skaits
	vīrieši	sievietes
20 — 29 gadi	1	6
30 — 39 gadi	1	4
40 — 49 gadi	—	1
50 — 59 gadi	1	4
60 — 69 gadi	1	1
5. Izglītība		Strādājošo skaits
5.1. Izglītības līmenis		ir ieguvuši
		turpina studijas
Vispārējā vidējā izglītība	1	—
Bakalaura grāds	3	3
Maģistra grāds	11	—
Profesionālā augstākā izglītība	3	—
Doktora grāds	2	1
5.2. Izglītības joma		Strādājošo skaits
Dabas un inženierzinātnes	16	
Ekonomika un vadības zinības	2	
Tiesību zinātnes	1	
Citas	1	
6. Personālmainība		0,01

Birojā atskaites gadā nav nokomplektētas visas štata vietas, kas izskaidrojams ar augstajām profesionālajām prasībām ekspertiem un vecākajiem ekspertiem un salīdzinot ar privāto sektoru viduvējām algām, kā arī ar kopējo ierēdņa darba prestiža krišanos valstī. Personāla mainība Birojā ir ļoti zema (atskaites gadā darbu birojā ir pārtraucis viens strādājošais).

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Biroja darbība ir vērsta uz sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu. Savā darbībā Birojs ievēro normatīvajos aktos noteikto sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru, Orhusas konvencijas un atbilstošu ES normatīvo aktu prasības.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā sabiedrības informēšana par plānotajām darbībām, to potenciālo ietekmi uz vidi, kā arī sabiedrības iesaistīšana ietekmju novērtēšanā un lēmuma pieņemšanā, ir nozīmīgs posms. Sabiedrība visā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā kā viens no līdztiesīgiem procesa dalībniekiem var iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli par konkrēto darbības realizācijas vietu un izmantoto tehnoloģiju atbilstību, kas tiek ņemts vērā, gatavojot IVN pētījumu programmas un Biroja atzinumus par darba un noslēguma ziņojumiem, kā arī nosacījumus darbības veikšanai.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ieviešanas viens no mērķiem ir – nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas dokumentu izstrādi un iesaistīt sabiedrību to apspriešanā un lēmumu par tiem pieņemšanā. Biroja interneta mājas lapā tiek publicēti paziņojumi par plānošanas dokumentu Vides pārskatu sabiedriskās apspriešanas pasākumiem.

Atskaites gadā vislielāko sabiedrības interesi izraisīja Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma un attīstības programmas stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Sabiedrības ieinteresētību izraisījuši arī atsevišķi detālplānojumi Liepājas pilsētā, kuri skar pilsētas dabas pamatni un krasta kāpu aizsargjoslu. Tomēr kopumā vēl vērojama iedzīvotāju samērā inerta attieksme, it sevišķi ietekmes uz vidi novērtējuma procesa sākuma stadijā. Arī atsevišķu plānošanas dokumentu un Vides pārskatu sabiedriskajās apspriešanās nereti piedalās ļoti maz interesentu. Jāatzīmē, ka nereti sabiedrības aktivitātes sākas pēc ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras pabeigšanas un lēmuma pieņemšanas.

Biroja darbinieki ir piedalījušies visās sabiedriskajās un sākotnējās sabiedriskajās apspriešanās, kā arī ir nodrošinājuši projekta ierosinātāja un plānošanas dokumenta izstrādātāja darbību normatīvajos aktos paredzēto sabiedrības informēšanas pasākumu izpildē. Normatīvo aktu prasību neizpildes gadījumos ir pieprasīti papildus sabiedrības informēšanas pasākumi vai arī atkārtotas sabiedriskās apspriešanas. Visa informācija par ietekmes uz vidi novērtējumu tā veikšanas gaitā ir plaši pieejama sabiedrībai un pašvaldībām, tādējādi nodrošinot atklātību un dialoga iespējas par veiksmīgākā risinājuma izvēli.

Atskaites periodā Birojs regulāri sadarbojās ar projektu ierosinātājiem, lai pilnveidotu sabiedrības informēšanas darba kvalitāti: tika gatavoti papildus informatīvie materiāli vietējai presei un izdales materiāli sabiedriskajām apspriešanām, tika pilnveidota ietekmes uz vidi darba ziņojumu populāri zinātnisko kopsavilkumu struktūra.

Biroja aktivitāšu popularizēšana sabiedrībā tika veikta, ne tikai piedaloties projektu sākotnējās un sabiedriskajās apspriešanās, bet arī regulāri sniedzot konsultācijas Biroja apmeklētājiem un intervijas masu mediju pārstāvjiem. Regulāri informācija par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitu tiek publicēta avīzē “Latvijas Vēstnesis” un žurnālā “Vides Vēstis”. Savas darbības ietvaros Birojs aktīvi sadarbojas

ar pašvaldībām, uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotājiem, popularizējot savas darbības rezultātus arī plašā sabiedrībā. Biroja darbinieki ir lasījuši lekcijas dažādos semināros, uzstājušies ar ziņojumiem virknē pašvaldību. Birojs sniedz metodisku palīdzību augstskolu studentiem diplomdarbu izstrādē saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu.

Saņemtie sabiedrības, pašvaldību, vides konsultāciju firmu un ekspertu priekšlikumi par ietekmes uz vidi novērtējuma ieviešanas gaitu un Biroja darbību tiek apkopoti un analizēti, daļa no tiem izmantoti Biroja darbības, kā arī normatīvo aktu pilnveidošanai.

6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

2005. gada sākums bija robežšķirtne, ar kuru Vides pārraudzības valsts biroja darbā nāca klāt ļoti nozīmīga darba joma, kas saistīta ar biroja kā vides institūciju apelācijas iestādes funkcijām. 2005. gada darba rezultāti parāda dažādu iesniegumu un sūdzību par vides institūciju pieņemtajiem lēmumiem dinamisku pieaugumu. Sūdzību un iesniegumu izskatīšana līdz ar jau tradicionālajām biroja darbības jomām – ietekmes uz vidi novērtējuma, stratēģiskā vides novērtējuma, piesārņojuma novēršanas un rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas jomu ir kļuvusi par būtisku Biroja darba sastāvdaļu. Lai sekmīgi veiktu normatīvajos aktos Birojam deleģētās funkcijas un nodrošinātu sabiedrības tiesības uz informāciju, kas paredzētas gan Orhūsas konvencijā, gan Latvijas likumdošanā, kā arī sekmētu vienotu vides un dabas aizsardzības prasību realizāciju, biroja darbu ir plānots mērķtiecīgi un sistemātiski attīstīt un pilnveidot arī turpmāk. Galveno uzmanību plānots pievērst pasākumiem, kas saistīti ar Biroja darba kvalitātes paaugstināšanu (darbinieku izglītošana, jaunu, kvalificētu darbinieku piesaistīšana, iekšējās kontroles nodrošināšana un kvalitātes vadības sistēmas elementu ieviešana, kā arī sadarbības starp Biroja struktūrvienībām veicināšana). Ne mazāk svarīgi ir pasākumi, kas saistīti ar sabiedrības informēšanu, izglītošanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā, kā arī ar piedalīšanos sadarbības institūciju darbinieku informēšanā un izglītošanā Biroja pamatdarbības jomās.

Uzkrātās zināšanas un pieredze vides likumdošanas prasību nodrošināšanā un tiesu praksē varēs kalpot par pamatu citu vides institūciju darbības uzlabošanai, jo Birojs regulāri sadarbojas praktiski ar visām vides institūcijām, lai risinātu aktuālus vides un dabas aizsardzības jautājumus. Šai nolūkā ir ļoti svarīgi turpināt attīstīt sadarbību gan ar Vides ministrijas sistēmas institūcijām, gan pašvaldību un citu valsts institūciju, gan uzņēmēju un dažādu interešu grupu, gan sabiedrības pārstāvjiem, jo dabas aizsardzības un ekonomiskās attīstības jautājumi ne vienmēr ir vienkārši atrisināmi, nekaitējot vai nu vides vai ekonomiskās attīstības interesēm. Līdz ar to arvien aktuālāka kļūst nepieciešamība argumentēti un pamatoti izvērtēt gan teritoriju attīstības plānus, gan konkrētos saimnieciskās darbības objektus, to iespējamās ietekmes uz vidi un rast līdzsvaru starp dabas aizsardzības un tautsaimniecības interesēm, kur ļoti nozīmīga ir biroja darbinieku zināšanas un kvalifikācija. Biroja daudzpusīgo funkciju kvalitatīvai realizācijai un sadarbības starp vides institūcijām, pašvaldībām, uzņēmējiem un sabiedrību sekmīgai nodrošināšanai ļoti svarīga ir nepārtraukta biroja darbinieku zināšanu un prasmju pilnveidošana, tai skaitā izpratne ne tikai par Latvijā notiekošo, bet arī mūsu kaimiņvalstīs un visā Eiropas Savienībā notiekošo. Ņemot vērā Latvijas pilnvērtīgu dalību ES institūcijās, nozīmīgu darba daļa tiks veltīta arī šai jomai, kas no vienas puses ļauj piekļūt informācijai un pieredzei, kas uzkrāta citās valstīs, bet no otras – labāk izprast sadarbības nosacījumus un rast optimālu nosacījumu vides jomā realizāciju, neatkarīgi no tā, vai jautājums ir saistīts ar naftas produktu termināļa būvniecību, atkritumu pārstrādes iekārtas izvietojumu vai privāto apbūvi orhidejām bagātā plavā.

Lai nodrošinātu dabas vērtību saglabāšanu un radītu optimālus priekšnoteikumus saimnieciskās darbības attīstībai, ļoti būtisks ir teritoriju plānošanas jautājumu vispusīgs un kvalitatīvs izvērtējums, kurā viens no nozīmīgiem līdzekļiem līdzsvarotas un videi draudzīgas ekonomiskās attīstības veidošanas mehānismiem ir stratēģiskais vides novērtējums. Saistībā ar stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu ir uzsākta gan nacionālā attīstības plāna, gan daudzu mazāka mēroga plānošanas

dokumentu izstrāde, kam tiks veikta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, tai skaitā vides pārskata sabiedriskā apspriešana. Birojs savā darbībā vienmēr ir nodrošinājis informācijas sniegšanu sabiedrībai par Biroja darbības aktualitātēm un plāno turpināt iesākto praksi biroja interneta mājas lapā nodrošināt informāciju par ietekmes uz vidi novērtējumu gaitu, kā arī sniedzot sabiedrībai pilnā apjomā informāciju gan par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumiem, gan atļauju nosacījumiem, gan citiem nozīmīgiem vides jautājumiem.

2006.gadā turpināsies 12 atskaites gadā uzsāktie ietekmes uz vidi novērtējuma procesi, 2004. – 2005. gadā uzsāktie stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesi, kā arī rūpniecisko avāriju riska objektiem izstrādāto drošības pārskatu un rūpniecisko avāriju novēršanas programmu izskatīšana, iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācija un darbības citās Biroja pamatdarbības jomās.

Birojs arī 2006. gadā piedalīsies ES Komisijas informācijas apmaiņas semināros par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, kā arī ar Regulas EK Nr. 761/2001 14. pantu noteiktās komitejas un EMAS kompetento institūciju foruma darbā.